

Financování české vědy

VIDĚNO ČTYŘMI

text OTA SLÁDEK, foto ARCHIV, MICHAEL KOMM a ČTK

Současná dočasná vláda prohlásila (stejně jako ta minulá) podporu vědy za svou prioritu. Jenže přišla se zvláštním způsobem, jak státní dotaci na vědu přerozdělit. Je nutné podpořit vývoj ve firmách na úkor základního výzkumu. Veřejnost je zároveň přesvědčována, že Akademie věd a její zaměstnanci jsou „badatelsky neproduktivní“. Kromě toho se v řadě oblastí bádá i na vysokých školách a úspěšněji. Výzkum by se měl časem přesunout právě tam. Akademie věd je vlastně zbytečná...

ZÁČÁTEK, KTERÝ ZÁČÁTKEM NEBYL

Zkoumat něco, co se pak ve firmách nevyužije, je podle vlády zbytečné. To je jeden z důvodů, proč chce v příštích letech rapidně snížit financování Akademie věd. Celkový balík prostředků na vědu a výzkum má sice zůstat i v příštích letech zhruba stejný, ale podle současného plánu by se měla podstatně zvýšit částka na výzkum, určená pro ministerstvo průmyslu a obchodu. Základní problém nového přerozdělení dotace ale spočívá především v tom, že peníze pro průmyslový vývoj se uберou právě z rozpočtu Akademie věd. Rozpočtové škrty Akademie jsou podle potřeby zdůvodňovány různě, ale podstata vždy zůstává stranou. Jako důvod se nejlépe hodí ekonomická krize. Což potvrzuje i prezident Václav Klaus (Vědomě či nevědomě? To ví jen on a Jakl.). Vědci musejí v době krize šetřit stejně jako ostatní a basta! Má to ale

drobný háček. Spočívá v tom, že celá koncepce změny financování byla připravována dlouho předtím, než krize začala. Premiér Topolánek na 42. schůzi poslanecké sněmovny už 11. 11. 2008 pronesl mimo jiné tato slova: „Musím říci, že to byl Martin Jahn, který jako místopředseda vlády pro ekonomiku a jako předseda Rady vlády pro výzkum a vývoj napsal a odsouhlasil v tehdejší

výzkumu a do ní vložit podstatnou část finančního „koláče“, určeného Akademii věd. Takže tento výzkum nebude stát další finance. Základní věda nebo aplikovaná, je to jedno. A my nyní potřebujeme hlavně aplikovanou, aby co nejdříve přinesla peníze.

Firemní aplikovaný výzkum, vývoj a inovace patří k běžným činnostem každého podniku, který chce uspět na

**„Neexistuje aplikovaná věda, ale jenom věda, která se aplikuje...“
Louis Pasteur**

Paroubkově, možná ještě Grossově vládě základní teze, s jakými bude přistupováno při této novele podpory výzkumu a vývoje.“ Martin Jahn, kterého dosadila do funkce ČSSD, přišel s plánem vytvořit Technologickou grantovou agenturu na financování aplikovaného

trhu. Státní podpora těchto činností je protekcionářským opatřením, které takto snižuje náklady vybraných firem v konkurenčním boji. Ale proč má, proboha, soukromé firmy financovat daňový poplatník?! Jaký má smysl sebrat peníze základnímu výzkumu a přesunout

je na aplikovaný výzkum? Řekněme si to na rovinu: je to pokus skupiny lidí dostat se k majetku, který jim nepatří. V nekontrolovatelné černé díře průmyslu, pod hlavičkou „inovací“, se mohou vytunelovat takové částky, proti nimž je kauza Opencard pouhý desetníkovi marš. „Rozpočet je obhajován ‚objektivní metodikou‘, kterou vymyslela Rada pro výzkum, vývoj a inovace (dále jen

„To, že jsem našel novou skupinu látek s biologickými účinky, se stalo i díky tomu, že jsem směl nerušeně pracovat na určité hypotéze. (...) Určitě jsem neměl v úmyslu nalézt lék proti AIDS.“
Profesor Antonín Holý

RVVI), rozdělování financí podle přidělených bodů za jednotlivé výsledky. Za tlustou monografii, na které dřou vědci několik let, dostávají 40 bodů bez ohledu na práci, kterou do ní vložili. Když v roce 2003 dovršil jeden badatel sedmdesátku a o dva roky později zemřel, napsala jeho spolupracovnice do různých periodik nejprve dvě gratulace a potom čtyři nekrology. Za tyhle drobné články, ve kterých hodnotila kolegu, nasbírala – i když nechtěně – celkem 69,5 bodu. To je jeden příklad, jak vypadá v praxi metodika hodnocení, kterou prosadila vládní RVVI. Tak podivná metodika neexistuje nikde na světě.“ (K. Pacner: Vytuneluje průmyslová lobby základní výzkum? 30. 6. 2009)

OČIMA ZAČÍNÁJÍCÍ VĚDKYNĚ

Interview s **Mgr. Zuzanou Macek Jílkovou**, která pracuje ve Fyziologickém ústavu AV ČR.
Co je to „kafemlejnek“?

Je to hanlivý výraz pro systém hodnocení české vědy, který vytvořila Rada pro výzkum, vývoj a inovace a který je předmětem velké kritiky. Kafemlejnek semele všechny výsledky dohromady bez ohledu na oblast výzkumu, podporuje průměrnost na úkor kvality a vede ke generování pseudovýsledků. Myslím, že nikdo z vědců vlastně nevěřil, že se tak absurdní systém hodnocení začne skutečně používat. Česká věda potřebuje hodnotící systém, ale systém motivující a oceňující kvalitu.

Paní ministryně Kopicová prohlásila, že Akademie v situaci, kdy jsou jí kráceny institucionální prostředky, zároveň získává víc peněz prostřednictvím

grantů. Fakt, že je Akademii věd krácen rozpočet, označuje za účetní trik. Je to pravda?

Jednotlivé týmy z Akademie věd sice budou žádat o granty, ale to jsou neisté peníze a nelze s nimi dopředu počítat. Navíc to jsou peníze určené na samotný výzkum, nikoliv na správu a provoz budov. K tomu jsou určeny právě peníze institucionální. To nelze zaměňovat a paní ministryně to dobře ví. Bohužel ten argument opakovaně a záměrně používá, ač byl už mnohokrát vyvrácen.

■ Zuzana Macek Jílková

Důvodem přerozdělení peněz (tzn. část peněz z rozpočtu, určeného Akademii, přesunout do průmyslu) je prý krize: musí se průmyslu pomoci, návratnost financí bude krátká. Souhlasíte, nebo je to podle vás jen záminka, jak ubrat peníze vědcům?

Průmyslu se samozřejmě musí v době ekonomické krize pomoci. Utlumení základního výzkumu je ale pro ekonomiku celé země velmi nebezpečná cesta a v budoucnu by měla neblahý vliv i na samotný průmysl. Já věřím, že lidé, kteří jsou schopni vidět věci v širším kontextu a s výhledem do budoucna, si toto obrovské riziko uvědomují.

Jak by se dalo podle vás pomoci průmyslu?

Z průmyslové sféry se často ozývají hlasy po motivačních daňových úlevách, protikorupčních opatření a podobně. Jednou z cest, jak pomoci průmyslu, je i podpora výzkumu, vývoje a inovací. Ovšem nikoli cestou likvidace základního výzkumu na úkor aplikovaného. To je stejně hloupé, jako roze-

brat cihly ze základů baráku a myslet si, že tak získám peníze na přestavbu půdy. Zatímco základní výzkum může bez aplikovaného existovat, aplikovaný ze základního vychází. To znamená, že stejně jako bez prvního patra domu nemůžeme stavět půdu, tak bez základního výzkumu není co aplikovat.

Má vůbec existence RVVI smysl? Je taková instituce užitečná?

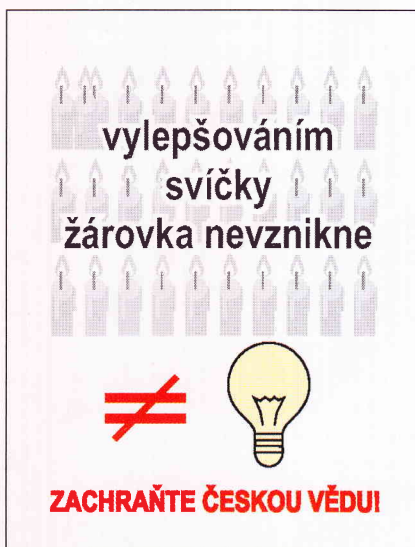
Podle mého názoru je vládní rada velmi důležitý poradní orgán, ale klíčové je samozřejmě složení. V poradním orgánu by měli sedět respektovaní odborníci, kteří problematice rozumí a proto dokáží vládě správně poradit. Ne lidé, kteří nemají ani představu o tom, co věda je. Věda posouvá hranice lidského poznání, přináší nové a jedinečné poznatky, je jedním ze základních kamenů kulturní společnosti. Rada vlády by měla tyto principy chránit, ne proti vědě bojovat.

VĚDA ŽIJE!

Škrty v rozpočtu pro Akademii věd ČR, které vláda zveřejnila koncem června 2009, vyvolaly u vědců bouřlivou reakci. V reakci na návrh rozpočtu pro vědu a výzkum na rok 2010 a další roky se od 17. července 2009 začala spontánně ustavovat fóra vědeckých pracovníků jednotlivých ústavů AV, která se k 13. srpnu spojila do Fóra Věda žije! „Úkolem této neformální iniciativy je informovat o nastalé krizové situaci veřejnost, vyvolat otevřenou diskusi a iniciovat systémové změny. K restrikcím nedochází v důsledku ekonomické krize, ale pod tlakem lobbistických skupin, které usilují převést miliardy z veřejných peněz určených pro základní výzkum do ne-

„Když se skutečně budeme orientovat jen na to, co lze zhodnotit během dvou tří let, což byla Topolánkova představa, budeme fungovat jen jako servis montoven, budeme pořád vylepšovat svičku, ale k zárovce nikdy nedojdeme.“
Jiří Drahoš, předseda AV

průhledné sféry tzv. aplikovaného výzkumu, za nímž se často skrývají soukromé zájmy. Činnost fóra aktivně podporuje 45 ústavů Akademie věd,“ praví se v petici. Během prázdnin ji podepsalo více než sedmáct tisíc lidí. Následují desítky petic a prohlášení (např. Mladých vědců, nositelů Wichterleho ceny), nechybějí ohlasy ze všech

koutů světa – kromě Evropy rovněž z USA, Kanady, Japonska, Argentiny, ani protesty z Číny či z Ruska: špičkoví zahraniční vědeckí pracovníci vyjadřují nesouhlas s rozhodnutím české vlády. Píší i premiéru Fischerovi.

Fórum během léta a podzimu zorganizovalo řadu demonstrací pod hesly: „Stop tunelování české vědy“, „Budoucnost není na prodej!“ Demonstrující požadovali odvolání Rady pro výzkum, vývoj a inovace.

Vědci jsou většinou slušní, nenápadní lidé. Nemají ve zvyku bouchat do stolu a běhat s transparenty před ministerstva a Úřad vlády jako jiné profesní skupiny. Když už i tihle lidé vyšli do ulic, měli by si politici uvědomit, že se OPRAVDU něco vážného děje. Ve světle těchto událostí není od věci seznámit se s částí následujícího rozhovoru J. Simonidesa se sekretářem Rady pro výzkum a vývoj Markem Blažkou:

Proč se v názvu Rady pro výzkum, vývoj a inovace neobjevuje slovo „věda“?

Protože slovo věda není v České republice, ani v zemích Evropského společenství právně definováno.

Na adresu RVVI zaznělo několik silných výroků. Např. astronom Jiří Grygar zpochybnil odbornost rady, když řekl, že českou vědu řídí subalterní úředníci, průmysloví manažeři a lidé, jejichž práce by sotva obstály při nestranném vědeckém hodnocení. Nelichotivě se o odbornosti a kompetentnosti RVVI vyjádřil také bývalý předseda Akademie věd ČR Rudolf Zahradník a mnozí další. Co o tom soudíte?

Obávám se, že tito pánové a další nejsou seznámeni s tím, co má RVVI dělat. Rada nemá psát vědecké projekty, nemá ani získat Nobelovu cenu. Jejím úkolem

je připravit například rozpočet. Znalost prostředí je samozřejmě nutná, ale není to jediná ani hlavní podmínka. (...) Byl jsem u toho, kdy nejen premiér předsedovi AV ČR opakovaně včas říkal, že není možné demonstrovat a jednat zároveň.

Myslíte si, že není možný souběh jednání u stolu a demonstrování na ulici? Kromě toho předseda AV ČR Drahoš přeci nedemonstroval.

On nebo pracovníci Akademie věd a institucí, za které odpovídá, to je bezpředmětné. Demonstrace byla navíc v pracovní době.

Nikoli, říjnová demonstrace byla po 18. hodině...

Podstata problému je jinde.

Může pan Drahoš odpovídat za to, co dělají jeho zaměstnanci jako svou občanskou iniciativu?

V pracovní době a za peníze Akademie věd.

(Vládní rada pro výzkum je neodborná a nekompetentní; 2. 11. 2009 Neviditelný pes)

**„O vědě rozhodují diletanty, kteří v ní ničeho nedosáhli. Neobstáli by v žádosti o nejmenší grant a určují přitom pravidla financování vědy.“
prof. Jiří Grygar**

Výzkum se provádí v Akademii a na vysokých školách. Proto další z interpretací škrtů v Akademii je fakt, že narůstají objemy výkonů na vysokých školách. Jenže metodika hodnocení dovozuje započítávat i studentské programy odevzdané v rámci seminárních prací. „Akademie a univerzi-

ty dělají v základním výzkumu prakticky totéž, takže ať to berete podle čehokoliv, rozdílly jsou velmi malé a výsledky hodně podobné,“ tvrdí M. Blažka. Dále uvádí, že základní výzkum by se postupně přesunul na univerzity. Jedná se prý o „organizační věc“. „Dlouhodobě se Česká republika dostane do situace, kdy se většina základního výzkumu bude odehrávat na vysokých školách,“ říká Blažka.

DOBROU NABÍDKU ZE ZAHRANIČÍ JE NEZODPOVĚDNĚ ODMÍTNOUT

Interview s předsedou občanského sdružení Věda žije, **PhDr. Martinem Krummholzem**. Působí v Ústavu dějin umění AV a přednáší na Filozofické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Paní ministryně Kopicová v rozhovoru pro MF Dnes (2. 1. 2010 – pozn. red.) prohlásila, že „neexistují důvody ke krokům, které dělají vědci. Když se ukázalo, že na základě metodiky hodnocení výsledků, podle kterých se mají přidělovat prostředky, nebyla na tom Akademie v minulých letech tak dobře, jak se myslelo, strhla se bouře.“ Jaké tedy máte výsledky a proč neustále protestujete?

To, že se vědci nakonec rozhodli k protestním akcím, které jim rozhodně nejsou něčím blízkým, dokládá závažnost současného stavu, kdy je rozhodnutími RVVI v sázce nejen věda a výzkum v této zemi, ale i budoucnost vzdělanosti příštích generací v širším smyslu slova. Kroky prozrazované a podporované ministryní Kopicovou mohou být nevratnými.

Kdo se snaží vyvolávat konflikty mezi Akademií a vysokými školami a proč?

Ríká se: Když se dva perou, třetí se směje. Na účelově vyvolaném sváru uvnitř akademické obce (VŠ versus AV) profituje průmyslová lobby, ke které je přesměrováno podstatné množství finančních prostředků, odebraných skutečně vědecké a výzkumné sféře. Mimochodem, je zářející, že ministryně školství, která by se kromě všech stupňů školství měla věnovat také oblastem vědy a sportu, hovoří nejčastěji o průmyslových inovacích.

Z rozpočtu pro AV se platí provoz budov, elektřina, vodné a stočné atd. Kolik peněz jde tedy skutečně na výzkum? A jak získáváte další peníze? Z grantů? Kolik (procentuálně)?

Na to by vám dokázal přesně odpovědět někdo z oficiálních reprezentantů AV. Z vlastní zkušenosti mohu pouze říci, že pro excelentní vědeckou činnost jsou granty a stipendia (včetně těch zahraničních) nepostradatelné. Z institucionálních prostředků je možné financovat pouze provoz vědeckých pracovišť a část mzdových nákladů.

Lze odhadnout, kolik mladých vědců odešlo v posledních letech do zahraničí a kolik se jich vrátilo?

Registruji, že stále více (především těch nejtalentovanějších) lidí odchází. Na druhou stranu se jich čím dál tím méně vrací zpět. Jako by si Česká republika neuvědomovala, že právě v talentovaných hlavách je možná největší potenciál této země. Stávající krizová situace a škodlivé působení RVVI jsou pro nás jasným signálem, že dobrou nabídku ze zahraničí je nezodpovědné odmítnout.

Jak je možné, že rada tvrdí, že peněz na výzkum přibýlo, zatímco AV tvrdí přesný opak? Copak se nepracuje se stejnými čísly? Jak to, že rada, vláda a politici docházejí na základě stejných čísel k opačnému tvrzení než vědci z Matematického ústavu AV, kritizující dokument „Reforma systému výzkumu, vývoje a inovací po 17 měsících“ sekretáře M. Blažky?

Můžete pracovat s různými čísly nebo můžete se stejnými čísly dojít k rozdílným výsledkům. Dle mého názoru má matematik k objektivitě blíže než sekretář RVVI hájící účelově poskládanými čísly vlastní záměry. Pokud se údaje různí, doporučuji vycházet z objektivních údajů Českého statistického úřadu.

Kdo je pan Blažka?

Pan Blažka je sekretářem RVVI, poradního orgánu vlády zabývajícího se vědní politikou. Pan Blažka je důležitým zdrojem informací ministryně Kopicové

a tvůrcem podkladů RVVI. Je jakýmsi „duchem“ rady, neboť je ve své funkci neuvěřitelných 17 let od doby jejího vzniku. Zdá se, že toto nezdravě dlouhé působení pana Blažku viditelně znavilo objektivitu a v poslední době i soudnost. Dle mého názoru svým jednáním nepřijatelným způsobem překračuje kompetence sekretáře. Pokládám za tristní, že na místo sekretáře RVVI nebylo za celých 17 let vypsané výběrové řízení.

■ Jiří Grygar

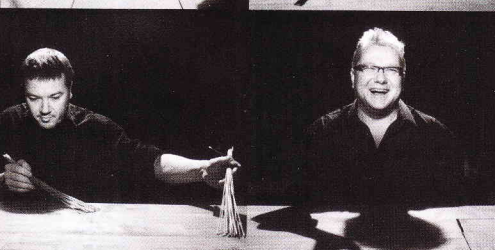
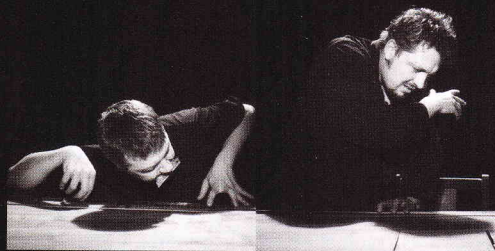
GRYGAROVO GESTO

Otevřený dopis Jiřího Grygara z 6. listopadu 2009 zapůsobil jako výbuch bomby.

„Vážení, děkuji Vám za Vaši zprávu, v níž mi sdělujete, že na základě usnesení Vlády ČR jsem byl zvolen laureátem ceny Rady pro výzkum, vývoj a inovace ČR Česká hlava 2009. Tato cena však nese jméno instituce, která v poslední době vyvíjí činnost, která podle mého soudu vážně poškozuje dobré jméno Akademie věd ČR, v níž právě půlstoletí pracuji (pochopitelně včetně svého působení v někdejší ČSAV). Poslední publikované návrhy a doporučení Rady pro výzkum, vývoj a inovace mohou dokonce v příštích letech ohrozit podle mého názoru samotnou existenci Akademie věd, což nedokáži pochopit, protože se domnívám, že Akademii patří dlouhodobě k nejproduktivnějším složkám českého vědeckého výzkumu. Z těchto důvodů nemohu zmíněnou cenu přijmout.“

Odmítnutí ceny všeobecně uznávanou autoritou, spojenou navíc s částkou půl milionu korun, okamžitě zaregistrovala nejširší veřejnost. Ocenění Česká hlava

KARBIDO ^{pl} STOLIK

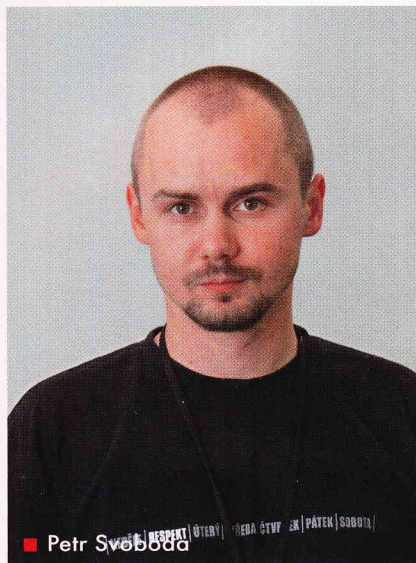
Čtyři zpěváci sedí okolo stolu, který vydává zvuky. Hrají na něj rukama, nožem, dřevem, dechem ... Jedinečné hudební představení, jež nadchlo diváky po celém světě.

26. 04. 2010^{20.00}
Palác Akropolis

Kubelíkova 27, Praha 3 → www.palacakropolis.cz

také získal český vědec Jan Klein, jeden ze zakladatelů moderní imunogenetiky. „Věda bývá bohužel první, na čem se politici snaží ušetřit. Důvod je jednoduchý: když stávkují vědci, nikomu to bezprostředně nezkomplikuje život, na rozdíl třeba od dopravců. Takové uvažování je ovšem velice krátkozraké. Někteří lidé se dokonce ptají, na co potřebujeme českou vědu, vždyť se přece podobné výzkumy dělají v zahraničí a k jejich výsledkům se dříve nebo později dostaneme,“ podotýká bývalý ředitel Biologického ústavu Maxe Plancka v Německu. „Já vědu ale považuji za součást národní kultury. Bez vědy by nebyl národ.“ (LN, 24. 11. 2009)

V zahraničí žije několik tisíc českých vědců, přesná čísla nejsou známa. Jak je přilákat zpět domů? Akademie např. nabízí stipendia pro mladé vědce-návratilce, tzv. Fellowship J. E. Purkyně. Udělila jich zatím 16. Profesor Hořejší, ředitel Ústavu molekulární genetiky AV ČR, zrušil nejméně perspektivní skupiny a vypsal mezinárodní konkurs na šéfy nových. Vyhráli tři Češi a jeden Slovák. Cizinci neuspěli. Jedním z těch tří je Petr Svoboda.

TEN, KTERÝ SE VRÁTIL

Interview s Mgr. **Petrem Svobodou, PhD.** molekulárním biologem

Kolik let jste byl v zahraničí a kde?

Osm. Pět let na University of Pennsylvania v USA, kde jsem v roce 2002 získal doktorát z molekulární a buněčné biologie. Potom jsem tři roky pracoval v Basileji na Friedrich Miescher Institute – Novartis Forschungstiftung jako vědecký pracovník

Jakým výzkumem se zabýváte? Na čem konkrétně nyní pracujete?

Zabýváme se tím, jak se v oplozeném vajíčku nastartuje program, který řídí vývoj z jednobuněčného embrya až po dospělý organismus. Přestože všechny buňky mají stejnou DNA, tato vlastnost je unikátní pro vajíčko. V mé laboratoři studujeme, které molekulární mechanismy jsou pro tenhle proces „resetu“ DNA důležité. Pochopení těchto mechanismů v budoucnu například umožní mnohem důmyslnější manipulace s buňkami při terapii.

Co je to EMBO grant?

EMBO je zkratka pro European Molecular Biology Organization, což je velmi prestižní profesní organizace. Má řadu aktivit na podporu vědy a jednou z nich je grantový program pro podporu mladých vědců v zemích bývalého vý-

**„Vědu považuji za součást národní kultury. Bez vědy by nebyl národ.“
Jan Klein, biolog**

chodního bloku. V ČR tento grant získávají jeden až dva mladí vědci ročně.

Proč jste se vrátil do Čech?

Jednak jsem dostal zajímavou nabídku na pozici vedoucího oddělení na Ústavu molekulární biologie a genetiky a také jsem měl soukromý důvod.

Jaký je rozdíl v práci mladého vědce doma a v zahraničí?

Velký. To se těžko srovnává a byl by to námět na samostatný článek. „Díky“ urputné snaze RVVI a ministerstva školství je práce mladého vědce doma trochu bezúspěšná. Věda v ČR se mimo jiné dostala pod kontrolu byrokratů, jejichž největší přednost je schopnost ovládat tabulkové procesory a účetní software. Tito lidé jsou pro vědu v servisní funkci nepostradatelní. Ale mimo servisní funkci nemusí být jejich aktivity přínosné.

Ministryně Kopicová prohlásila, že existují ústavy, které se zdvojují už v rámci AV či s ústavy na vysokých školách. Má se dublovat výzkum? Nebo je to plýtvání penězi a konkurovat se má pouze zahraničním týmům?

Nevím, co paní ministryně tímto výrokem sledovala. Každý takový případ se musí posoudit individuálně. Otázka je, kdy tematicky podobný výzkum začnete považovat za zbytečné zdvojování a na jaké úrovni ho chcete řešit. Hlavními kritérii musí být kvalita výzkumu a kvalifikované rozhodnutí, jaké směry výzkumu jsou pro tenhle stát prioritní. Že

by některé ústavy AV ČR pak takovou reorganizaci nepřežily, mě netrápí. Trápilo by mě, kdyby takovou reorganizaci nepřežily jenom ústavy AV ČR, eventuálně Akademie samotná.

Vrátil jste se před dvěma lety. Nelitujete svého rozhodnutí?

Mám pravidlo, že nelituju svých rozhodnutí. I když bych k tomu asi našel dost důvodů. S rostoucí vzdáleností od Prahy je trapnost a demence řady událostí a politicky činných osob mnohem legračnější. Zblízka a naživo to vůbec není vtipné. Navíc mi dodnes není jasné, jestli má český stát o biomedicínském výzkumu vůbec zájem. Na jedné straně velmi výrazně investoval do infrastruktury a na straně druhé nepečuje o vlastní lidské zdroje.

Stávající RVVI nejspíš nic nezmění. Co by měla udělat podle vás nová rada?

Novou radu by za prvé neměl nenápadně řídit pan Blažka. Poslední aféra, kdy několik členů rady podepsalo jeho text a vydávali ho za svůj, jenom dokazuje, jak moc sekretář rady ovlivňuje její rozhodování. Za druhé, radu musí z valné většiny tvořit respektovaní špičkoví vědci schopní strategických rozhodnutí ohledně budoucích trendů. I kdyby měli být koupení ze zahraničí. Rozhodně by to nemělo být jako dosud, kdy většinu rady tvořil jakýsi druhořadý akademický kompars, jehož kariérní úspěchy byly zdrojem kolujících posměšných mailů. Tvrzení, že špičkový lékař automaticky nebude dobře řídit nemocnici, je možné omílat v korespondenčních lekcích managementu. Ve vědě ale nefunguje. V čele všech špičkových výzkumných institucí stojí lidé, kteří mají za sebou velmi úspěšnou vědeckou kariéru a jejichž akademický kredit je neotřesitelný. Nechápu tu naši českou posedlost trucovitě hledat již nalezené řešení.

Financování vědy je politické rozhodnutí. Věříte, že ke změnám dojde ještě do voleb? Nebo se po volbách chystá zase do zahraničí?

Věřím, že ke změnám k horšímu může dojít ještě do voleb. Některé výroky paní ministryně mě děsí. Do zahraničí se nechystám. I když kdo ví, tak daleko do budoucnosti nevidím. Když sleduji, jak

■ Helena Illnerová

tenhle stát chystá pro naše děti životní lekci a řada otců je s tím smířena, tak ještě nevím, kterou cestou se vydám.

ROZHODNOU VOLBY?

Novoroční rozhovor ministryně školství M. Kopicové pro MF Dnes 2. 1. 2010 s názvem „Vůči Západu jsme rozvojová země“ zvedl ze židle i ty akademiky, kteří dosud mlčeli. A rozjela se nová vlna protestů...

Interview s **prof. RNDr. Helenou Illnerovou, DrSc.** (Česká fyzioložka a biochemička, bývalá předsedkyně Akademie věd a současná předsedkyně Učené společnosti České republiky.)

V čem je špatná současná metodika hodnocení?

Rada pro výzkum, vývoj a inovace použila k hodnocení tu nejbyrokratičtější metodu, jakou si lze představit. Každému výzkumnému výsledku té které organizace, tj. každému článku v časopisu, knize, patentu, užitému vzoru přiřkla určitý počet bodů, body pak podtrhla, sečetla a výsledek pro organizaci byl hotov. Tímto způsobem ale rada nemoh-

la zhodnotit kvalitu výsledků, zejména ne v různých oborech. Mohla takto částečně poměřit výsledky v hodnotných zahraničních přírodovědných časopisech, ale již vůbec ne knihy či patenty. Knihy mohou být tlusté či tenké, ale hlavně dobré či špatné. Patenty se mohou využívat, ale mohou také zcela zapadnout. A i články v časopisech mohou být využívány dalšími vědci, nebo o ně již nikdo neprojeví zájem, protože nepřinášejí nic zásadního. Rada pak dle tohoto nedokonalého hodnocení rozpočetla prostředky na výzkum. Jednotlivým organizacím přidělila institucionální prostředky trojčlenkou dle počtu bodů, navíc aniž vzala v úvahu nákladnost různých oborů a hlavně rozdílné způsoby institucionálního financování. Zatímco pro Akademii věd jsou tyto prostředky jediným typem institucionálního financování, jiné organizace používají i další druhy institucionální podpory, např. z kapitoly MŠMT.

Jak vůbec lze hodnotit úroveň vědy?

Věda se ve všech vyspělých státech hodnotí způsobem zvaným „peer review“.

▼ inzerce

Národní divadlo

**PŘED
PLATNÉ
2010/11**

OPERA
ČINOHRA
BALET
LATERNA MAGIKA

Předplatné na divadelní sezonu 2010/2011 je v prodeji až do 15. června 2010

VYBÍRAT MŮŽETE Z PESTRÉ NABÍDKY CELKEM 40 SKUPIN!

- Operní skupiny
- Činoherní skupiny
- Baletní skupiny
- Skupiny Laterny magiky
- Smíšené skupiny
 - Rodinné odpolední skupiny
 - All exclusive
 - Národní divadlo studentům
 - Národní divadlo seniorům
 - „Zadáno pro ženy“, a další

ABONENTKA DO NÁRODNÍHO DIVADLA VÁM PŘINÁŠÍ NESPORNÉ VÝHODY:

- Vlastní místo na všechna představení
- Výrazné slevy u vybraných skupin
- Šance navštívit tradičně vyprodané tituly
- Možnost zapůjčit abonentku dalším osobám

Předplatné zakoupíte v denní pokladně Národního divadla (Oddělení předplatného, Ostrovní 1, Praha 1) po–pá 10–18 hodin

www.predplatnend.cz

